

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

“ 31 ” вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Суспільні комунікації

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**

Спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

Освітня програма **«Міжнародні відносини»**

Вид дисципліни за вибором

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 року, протокол № 1.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лариса ХИЖНЯК, доктор соціологічних наук, професор, професорка закладу вищої освіти кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Протокол від “26” серпня 2022 року № 1.

Завідувачка кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми «Міжнародні відносини» (бакалаврського) рівня

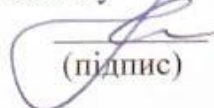
(підпис)

Світленія СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1.

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Суспільні комунікації» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** зі спеціальності **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»** освітня програма **«Міжнародні відносини»**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів уявлення про суспільні комунікації, зміну їх ролі в сучасному світі та здатність використовувати суспільні комунікації у професійній діяльності.

1.2. Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

Основним завданням вивчення дисципліни **«Суспільні комунікації»** є:

- **формування таких загальних компетентностей**

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **формування таких фахових компетентностей**

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі знатимуть основи суспільних комунікацій, методи вивчення та сучасні їх дослідження, механізми суспільних комунікацій в різних сферах міжнародного співробітництва з метою отримання практичних висновків та результатів, що можуть бути застосовані у сфері міжнародних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
28год.	-
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	-
Самостійна робота	
38 год.	-
Індивідуальна робота	
	-

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

PH03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

PH05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

PH08. Знати стратегії ведення дипломатичних переговорів.

PH13. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

PH17. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

PH25. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Суспільні комунікації як наукова і практична проблема

Тема 1. Поняття, функції, місце та роль суспільних комунікацій в сучасному світі

Суспільні комунікації в сучасному комунікативному просторі. Функції суспільних комунікацій. Суспільні комунікації в полікультурному світі. Глобальне і локальне в суспільних комунікацій. Ціннісна основа суспільних комунікацій. Солідарність, толерантність в розвитку суспільних комунікацій. Тренди розвитку і перспективи сучасних суспільних комунікацій. Суспільні комунікації в ЄС.

Тема 2. Суб'єкти та об'єкти суспільних комунікацій

Суб'єкти суспільних комунікацій: поняття, види, характеристики, комунікаційний потенціал.

Об'єкти суспільних комунікацій в сучасному світі.

Тема 3. Багатовимірність і типологія суспільних комунікацій

Методи дослідження суспільних комунікацій. Типи суспільних комунікацій. Ключові суспільні комунікації в системі міжнародних відносин. Суспільні комунікації і переговорний процес. Суспільні комунікації в зовнішньополітичних, бізнесових і культурних практиках.

Тема 4. Традиційні та новітні суспільні комунікації

Історія розвитку суспільних комунікацій. Традиції й новації в суспільних комунікацій. Вплив новітніх інформаційно-комунікативних технологій на розвиток суспільних комунікацій.

Розділ 2. Сфери та технології реалізації суспільних комунікацій

Тема 5. Інформаційно-комунікаційна політика та її вплив на суспільні комунікації

Сутність інформаційно-комунікаційної політики в демократичному суспільстві. Участь громадськості у її розробці та реалізації. Роль суспільних комунікацій у попередженні та подоланні негативних наслідків локальних і глобальних криз. Суспільні комунікації в умовах гібридної інформаційної війни. Фейки, постправа та їх вплив на суспільні комунікації.

Тема 6. Проблеми регулювання суспільних комунікацій у цифровому суспільстві

Керованість суспільних комунікацій та її межі в демократичних країнах. Формальні і неформальні регулятори суспільних комунікацій. Інституційні регулятори суспільних комунікацій. Суспільні комунікації в умовах цифровізації суспільних взаємодій: характеристика, ризику.

Тема 7. Ефективність та фактори розвитку суспільних комунікацій

Ефекти й ефективність суспільних комунікацій. Проблеми вимірювання суспільних комунікацій. Безпека суспільних комунікацій. Комунікативна компетентність учасників суспільних комунікацій як фактор їх ефективності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		лекції	семінари	самостійна робота
<i>Розділ 1. Суспільні комунікації як наукова і практична проблема</i>				
1. Поняття, функції, місце та роль суспільних комунікацій в сучасному світі	13	4	4	5
2. Суб'єкти та об'єкти суспільних комунікацій	11	4	2	5
3. Багатовимірність і типологія суспільних комунікацій	11	4	2	5
4. Традиційні та новітні суспільні комунікації	13	4	4	5
Разом за розділом 1	48	16	12	20
<i>Розділ 2. Сфери та технології реалізації суспільних комунікацій</i>				
5. Інформаційно-комунікаційна політика та її вплив на суспільні комунікації	14	4	4	6
6. Проблеми регулювання суспільних комунікацій у цифровому суспільстві	14	4	4	6
7. Ефективність та фактори розвитку суспільних комунікацій	14	4	4	6
Разом за розділом 2	42	12	12	18
Усього годин	90	28	24	38

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, функції, місце та роль суспільних комунікацій в сучасному світі	4
2	Суб'єкти та об'єкти суспільних комунікацій	2
3	Багатовимірність і типологія суспільних комунікацій	2
4	Традиційні та новітні суспільні комунікації	4
5	Інформаційно-комунікаційна політика та її вплив на суспільні комунікації	4
6	Проблеми регулювання суспільних комунікацій у цифровому суспільстві	4
7	Ефективність та фактори розвитку суспільних комунікацій	4
	Разом	24

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Поняття, функції, місце та роль суспільних комунікацій в сучасному світі <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	5
2	Суб'єкти та об'єкти суспільних комунікацій <i>Завдання:</i> Робота з	5

	рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	
3	Багатовимірність і типологія суспільних комунікацій <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	5
4	Традиційні та новітні суспільні комунікації <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	5
5	Інформаційно-комунікаційна політика та її вплив на суспільні комунікації <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	6
6	Проблеми регулювання суспільних комунікацій у цифровому суспільстві <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	6
7	Ефективність та фактори розвитку суспільних комунікацій <i>Завдання:</i> Робота з рекомендованою основною й допоміжною літературою до тем навчальної дисципліни. Підготовка аналітичного завдання до самостійної роботи	6
	Разом	38

Практичне завдання до самостійна робота

Тема самостійної роботи «Ситуаційний підхід до суспільних комунікацій»

Поміркуйте над тим, що необхідно Вам як інформаційному працівникові для супроводу вирішення проблеми засобами суспільних комунікацій на прикладі однієї з міжнародних кризових ситуацій. Складіть короткий текст повідомлення (до 9 тис. знаків з пробілами).

Визначте:

- 1) перелік завдань щодо ситуації, для вирішення якої необхідна суспільна комунікація;
- 2) перелік (зміст) інформації та види суспільної комунікації, яка знадобиться для комунікативного супроводу вирішення ситуації;
- 3) канал (канали), за якими інформацію доцільно поширювати в міжнародному інформаційно-комунікативному просторі;
- 4) учасників суспільної комунікації, яких доцільно залучити до врегулювання даної ситуації;
- 5) критерії оцінювання ефективності суспільних комунікацій щодо проблеми.

Оцінювання: за виконання самостійної роботи можна отримати до 25 балів: до 5-ти балів за кожне виконане завдання (5 балів x 5 завдань = 25 балів).

Оцінювання самостійної роботи за видами завдань, які необхідно розкрити

Види завдань	Кількість балів
1) перелік завдань відповідно до ситуації, для вирішення яких необхідна міжнародна комунікація	5
2) перелік (зміст) інформації та види міжнародної комунікації, яка знадобиться	5
3) канал (канали), за якими інформацію доцільно поширювати в міжнародному інформаційно-комунікативному просторі	5

4) визначення учасників міжнародної комунікації, яких доцільно залучити до врегулювання ситуації	5
5) критерії оцінювання ефективності суспільних комунікацій щодо проблемної ситуації.	5
Разом	25

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ. Не передбачено навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Суспільні комунікації»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН03	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці	Інформативно-доказовий метод; пояснювально-ілюстративний метод (критичний аналіз соціальних факторів розвитку соціальних комунікацій і розкриття специфіки їх впливу на світові події). Дискусійна панель. Відкритий мікрофон. Рольова гра «Бридкий апельсин»	Оцінювання тестових завдань, усних відповідей на практичних заняттях, участі в групових дискусіях; володіння основними теоретико-методологічними підходами до вивчення соціальних комунікацій. Активність під час групових дискусій. Письмова залікова робота
РН05	Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.	Лекція: інформативно-доказовий метод. Практичні заняття: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод (критичний огляд нових джерел, видів збору і аналізу емпіричних даних про міжнародні події та міжнародні відносини в контексті міжнародних комунікацій).	Оцінювання тестових завдань, усних відповідей на практичних заняттях, виконання творчих завдань. Письмова залікова робота

PH08	Знати стратегії ведення дипломатичних переговорів.	Лекція: Інформативно-доказовий метод; Дослідницький метод, аналіз міжнародних ситуацій, соціологічна експертиза. Дискусійна панель. Відкритий мікрофон. Івент-аналіз.	Оцінювання тестових завдань, виконаних практичних завдань, розв'язування аналітичних задач; володіння дослідницьким інструментарієм у вивченні соціальних комунікацій. Письмова залікова робота
PH13	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Лекція: Інформативно-доказовий метод; дослідницький метод . Дискусійна панель. Відкритий мікрофон.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестових завдань, розв'язування аналітичних задач, володіння дослідницьким інструментарієм у вивченні міжнародних комунікацій. Письмова залікова робота
PH17	Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	Інформативно-доказовий метод; пояснювально-ілюстративний метод (критичний аналіз соціальних факторів розвитку міжнародних комунікацій і розкриття специфіки їх впливу на світові події). Дискусійна панель. Відкритий мікрофон.	Оцінювання тестових завдань, усних відповідей на практичних заняттях, участі в групових дискусіях; володіння основними теоретико-методологічними підходами до вивчення соціальних комунікацій. Письмова залікова робота
PH25	Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів	Лекція: Інформативно-доказовий метод; дослідницький метод . Дискусійна панель. Відкритий мікрофон.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестових завдань, розв'язування аналітичних задач, володіння дослідницьким інструментарієм у вивченні соціальних

			комунікацій. Письмова залікова
--	--	--	--------------------------------

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи. Методи контролю: усне опитування, поточне тестування, оцінювання виконаних завдань, екзамен.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувачів під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль засвоєння теоретичного матеріалу (у вигляді опитування та тестування) з тем навчальної дисципліни;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання у сфері суспільних комунікацій;
- контроль та оцінювання вмінь здобувачів здійснювати аналіз механізмів суспільних комунікацій, цифрових комунікацій у сучасних міжнародних відносинах, інструментів зовнішньої комунікації, дослідницькі підходи до вивчення міжнародних відносин; володіти основними методами вивчення міжнародних комунікацій;
- готувати аналітичні матеріали з питань ролі суспільних комунікацій у міжнародних відносинах та світовій політиці.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення тем. Вони мають показати вміння володіти термінами та поняттями, дослідницьким інструментарієм вивчення суспільних комунікацій; надавати характеристики об'єктів, учасників, каналів сучасних суспільних комунікативних взаємодій; мати уявлення про механізми суспільних комунікацій та особливостей їх регулювання.

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного (семінарського) заняття	Висока активність здобувача на практичному (семінарському) занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	3
	Активність здобувача на практичному (семінарському) занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	2

Тестування за питаннями практичного (семінарського) заняття	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Панельна дискусія	Висока активність студента та студентки на практичному (семінарському) занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити критично та аналітично, формувати й виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, наводити приклади.	3
	Активність студента та студентки на практичному (семінарському) занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, але студент та студентка припустилися окремих помилок.	2
Розв'язання ситуаційних завдань	Правильне розв'язання ситуаційного завдання відповідно до методичних рекомендацій, зокрема, відповідно до вимог зрозумілості, повноти, ясності, чіткості, та процесуальної формалізації; наведено посилання на міжнародні правові акти; вміло й доцільно застосовано правові норми, надаючи оцінку ситуації; висновки чіткі, вичерпні, логічно узгоджені та впливають зі встановлених фактичних обставин по суті вирішених завдань.	3
	Правильне розв'язання ситуаційного завдання відповідно до методичних рекомендацій, зокрема, відповідно до вимог зрозумілості, повноти, ясності, чіткості, але з окремими помилками процесуальної формалізації; висновки логічно узгоджені та впливають зі встановлених фактичних обставин по суті вирішених завдань, але невичерпні.	2
Теоретичне питання залікового білету	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить і будує відповідь, грамотно висловлює свої міркування, впевнено та у достатній мірі відповідають на додаткові питання. Вміє використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань, розв'язанні проблемних ситуацій, можливо з незначними неточностями	8-10
	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано будує відповідь, але є певні похибки у логіці викладу, не в повній мірі відповідає на додаткові питання. При виконанні практичних завдань є незначні помилки у розрахунках, не зовсім повні висновки за отриманими результатами	5-7
	Здобувач в основному опанував теоретичний матеріал, але не переконливо відповідає та плутає	3-4

	поняття, додаткові питання викликають невпевненість і демонструють відсутність стабільних знань. Практичні завдання в основному виконані, але при їх виконанні без достатнього розуміння застосовано навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок	
	Здобувач поверхово або взагалі не опанував теоретичний матеріал, не знає наукових фактів та визначень, проявляє слабкість або відсутність творчого та критичного мислення, є складнощі при відповіді на додаткові питання, значні труднощі у виконанні практичних завдань, які не виконані загалом або виконані частково з грубими помилками	1-2

Методи контролю в умовах змішаної форми навчання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку: теоретичне питання – 10 балів. Тести – 30 балів (30 тестових завдань x 1 бал).

За бажанням студент/студентка має можливість обрати тестову форму білета (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент/студентка на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії, воєнного стану з заборонаю відвідування ЗВО) надається можливість скласти залік у **тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, можна одержати 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно** в курсі «Суспільні комунікації».

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота							Самостійна робота	Разом	Залік	Сума
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
5	5	5	5	5	5	5	25	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	Задовільно
70-89	

50-69	
1-49	незадовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. Луцьк; 2018. 514 с.

Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку: навч. посіб., 2-ге вид., переробл. і доп. К.: Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.

Допоміжна

Богомаз К. Ю. Методологічні орієнтири вивчення соціальних комунікацій в умовах інформаційного суспільства: монографія / К. Ю. Богомаз, Ю. С. Кравцов; Дніпров. держ. техн. ун-т. Кам'янське: ДДТУ, 2019. 163 с.

Гончарук Н. М. Проблеми методології дослідження інтелектуального регулювання комунікації. Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології". 2018. № 40. С. 80–94. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2018-40.80-94>

Еріксон Т. В оточенні ідіотів, або Як зрозуміти тих, кого неможливо зрозуміти: [поради для ефектив. спілкування] / [пер. з англ.]. Харків: Фоліо, 2018. 251 с.

Івашкевич Е. Психологічні особливості розуміння комунікативної поведінки людей з англійськомовних країн. *Проблеми сучасної психології*. 2021. № 51. С. 33–53.

Комунікація і культура в глобальному світі / Є. Бистрицький, Р. Зимовець, С. Пролєєв. Видавництво : Дух і Літера, 2020. 416 с.

Макаренко С. С. Маніпуляція суспільною свідомістю у процесі спілкування. *Проблеми сучасної психології*. 2018. № 41. С. 142–151.

Макнамі Роджер. Зафейсбучені. Як соціальна мережа штовхає світ до катастрофи. Видавництво Книголав, 2021. 376 с.

Харченко О. Комунікація під час криз // Комунікаційний інструментарій для державних службовців. Київ, 2018. С. 129-132. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/communication-toolkit-a4u-mip-ukr.pdf>

Хижняк Л. М., Хижняк К. В. Кризові ситуації, кризові комунікації й пошук нового формату управлінських практик. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: збірник наукових праць*. Вип. 76. 2017. С. 166-173.

Швачич Г. Г. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник / Г.Г.Швачич, В.В.Толстой, Л.М.Петречук, Ю.С.Іващенко, О.А.Гуляєва, Соболенко О.В. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.

Шляхи підвищення ефективності функціонування соціальних комунікацій в умовах посилення глобальних інформаційних впливів / [В. Горовий та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2018. 276 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

The American Communication Association [Електронний ресурс] [сайт]. Режим доступу: <http://www.americanscomm.org/>

Бенедек В., Кетгеман М. Свобода вираження поглядів та Інтернет. Видавництво Ради Європи. 208 с. <https://rm.coe.int/168059936a>

Досенко А. Комунікаційні платформи: сучасне бачення. *Соціальні комунікації: теорія і практика*. 2021. № 12(1). С. 101–110. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2021-12-1-4>

Етичні дилеми: типи, як з ними стикнутися та приклади.
<https://uk.warbletoncouncil.org/dilemas-eticos-12971>

Ельбесхаузен Х. Соціальне спілкування як контроль і уява / Х. Ельбесхаузен, Х., А. Demir. *Соціальні комунікації: теорія і практика*. 2022. № 13(2). С. 28-46.
<https://doi.org/10.51423/2524-0471-2021-13-2-10>

Єлісеєва О. Ненасильницьке спілкування, або Як домовитися з тим, хто мене бісить. <https://www.work.ua/articles/work-in-team/2694/>

Культура ділового спілкування у міжнародному аспекті.
https://pidru4niki.com/18421120/kulturologiya/kultura_dilovogo_spilkuvannya_mizhnarodnomu_aspekti